

บทที่ 5

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของ อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของ อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขอสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.1 สถานภาพของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่ เพศ การศึกษา และรายได้ นอกจากนี้ยังนำเสนอข้อมูลด้านอายุ และตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้ภาพที่ชัดเจนเกี่ยวกับ สถานภาพของอาจารย์

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 301 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.5 และเพศหญิง ร้อยละ 51.5 ส่วนใหญ่อาจารย์มีการศึกษาระดับปริญญาโท ระดับปริญญาเอก ระดับปริญญาตรี และสูงกว่า ระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อยที่สุด โดยอาจารย์ที่มีรายได้ 15,000-25,000 บาทต่อเดือน มีจำนวน มากที่สุด รองลงมาคือ รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท รายได้ 25,001-35,000 บาท รายได้ 35,001-50,000 บาท และรายได้มากกว่า 50,000 บาท ตามลำดับ

นอกจากนี้อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุระหว่าง 21-30 ปี และอายุมากกว่า 50 ปีตามลำดับ โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็น อาจารย์มากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์มีจำนวน น้อยที่สุด

1.2 ลักษณะทางสังคมของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้แก่ คณะ ภาควิชาและการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน และการจัดอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตของ หน่วยงานที่สังกัด

1.2.1 วิทยาเขต

ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ในวิทยาเขตภาคใต้มากกว่าอาจารย์ในวิทยาเขตปักษ์ธานี โดยในวิทยาเขตภาคใต้อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ คณะแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ ตามลำดับ และอาจารย์จากคณะนิติศาสตร์มีจำนวนน้อยที่สุด ด้านวิทยาเขตปักษ์ธานีนั้น ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รองลงมาคือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะศึกษาศาสตร์ ตามลำดับ และอาจารย์จากคณะวิทยาการสื่อสารมีจำนวนน้อยที่สุด

1.2.2 คณะที่สังกัด

ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รองลงมาทั้งอาจารย์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ และอาจารย์ในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีจำนวนน้อยที่สุด

ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ รองลงมาคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะทรัพยากรธรรมชาติและคณะอุตสาหกรรมเกษตร และคณะการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ด้านกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพนั้น เป็นอาจารย์จากคณะแพทยศาสตร์มากที่สุด รองลงมาคือ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์มีน้อยที่สุด และในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ รองลงมาคือ คณะศิลปศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน และคณะนิติศาสตร์และคณะวิทยาการสื่อสารมีน้อยที่สุด

ส่วนใหญ่อาจารย์ระบุว่าคณะที่สังกัดนั้นมีการจัดอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 82.4 นอกจากนี้อาจารย์ยังระบุอีกว่าคณะที่สังกัดนั้นมีการจัดอบรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 67.1

1.2.3 ภาควิชาที่สังกัด

อาจารย์ส่วนใหญ่สังกัดในภาควิชาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน ร้อยละ 67.1 และอาจารย์ส่วนมากมีสอนในรายวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน ร้อยละ 82.7

1.3 สภาพความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ที่มีต่อคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตและช่องทางการสื่อสารที่ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต

1.3.1 คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ต โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.3.1.1 ความเป็นประโยชน์

อาจารย์เห็นว่า โดยรวมแล้วอินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะด้านบวกที่ให้ประโยชน์

ในการใช้อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาความเป็นประโยชน์เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์มีความเห็นว่า อินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะด้านบวกที่ให้ประโยชน์ ไม่ว่าจะนำไปใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.3.1.2 ความเข้ากันได้

อาจารย์เห็นว่า โดยรวมแล้วอินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะที่เหมาะสมเข้ากันได้กับตนเองอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาความเข้ากันได้เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์เห็นว่าอินเทอร์เน็ตมีความเหมาะสมเข้ากันได้กับตนเอง ไม่ว่าจะนำอินเทอร์เน็ตไปใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร และการค้นคว้าสารสนเทศอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์เห็นว่าอินเทอร์เน็ตเหมาะสมเข้ากันได้กับการเรียนการสอนในระดับปานกลาง

1.3.1.3 ความซับซ้อน

อาจารย์เห็นว่า โดยรวมแล้วอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้และการนำไปใช้งานอยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาความซับซ้อนเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์เห็นว่าอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้และการใช้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้หรือนำอินเทอร์เน็ตไปใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.3.1.4 การสังเกตผลของการใช้ได้

อาจารย์เห็นว่า โดยรวมแล้วอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมที่นำไปใช้แล้วสามารถสังเกตเห็นผลที่ได้รับจากการใช้ได้ทันทีที่อยู่ในระดับมาก และเมื่อศึกษาการสังเกตผลของการใช้ได้เป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์เห็นว่า ไม่ว่าจะนำอินเทอร์เน็ตไปใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอนก็ตาม อาจารย์สามารถสังเกตเห็นผลที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ตได้ทันทีอยู่ในระดับมากเช่นกัน

1.3.2 การได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต โดยแจ้งช่องทางสื่อสารเป็น 2 ทาง ดังนี้

1.3.2.1 ที่ระหว่างบุคคล

อาจารย์ระบุว่า ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตจากแหล่งสื่อสารระหว่างบุคคลในระดับปานกลาง ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ เพื่อนร่วมงานคณะเดียวกัน เพื่อนทั่วไป เพื่อน

ร่วมงานต่างคณะ เจ้าหน้าที่ของสำนักวิทยบริการ/หอสมุด ผู้บังคับบัญชา และญาติพี่น้อง ตามลำดับ

1.3.2.2 สื่อมวลชน

อาจารย์ระบุว่า ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตจากการสื่อมวลชนในระดับปานกลาง ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ นิตยสาร/วารสาร โทรทัศน์ วิทยุประกาศ/วิทยุประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ และวิทยุ ตามลำดับ

1.4 สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.4.1 ระยะเวลาในการตัดสินใจใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ

ส่วนใหญ่อาจารย์ใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการน้อยกว่า 6 เดือน รองลงมาคือ ใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจมากกว่า 2 ปี และใช้ระยะเวลาในการตัดสินใจ 1-2 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด

1.4.2 วัตถุประสงค์ในการใช้

อาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ โดยเลือกใช้เพื่อการค้นคว้าสารสนเทศเป็นลำดับแรกมากที่สุด รองลงมาคือ เลือกใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร และเลือกใช้เพื่อการเรียนการสอนเป็นลำดับถัดไป ตามลำดับ

โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะด้านดังนี้ ด้านการติดต่อสื่อสารนั้น นั้นใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าวิจัยมากที่สุด โดยเป็นการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อติดต่อสื่อสารกับนักวิชาการ/อาจารย์มากกว่ากลุ่มบุคคลอื่นๆ ส่วนด้านการค้นคว้าสารสนเทศนั้น นั้นใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนความรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ใช้เพื่อการค้นคว้าวิจัย ใช้เพื่อการเรียนการสอน และใช้เพื่อให้บริการทางวิชาการและรับทราบข้อมูลข่าวสารทางวิชาการ ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตโดยเน้นวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าเพิ่มพูนความรู้ และใช้เพื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

1.4.3 บริการอินเทอร์เน็ตที่ใช้

บริการอินเทอร์เน็ตที่อาจารย์ใช้เพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการมากที่สุด คือ สารสนเทศเว็บ หรือ WWW ร้อยละ 95.7 รองลงมาคือ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-mail /Web mail ร้อยละ 85.0 ส่วนบริการอินเทอร์เน็ตอื่นๆ นั้น อาจารย์ใช้ค่อนข้างน้อย ได้แก่ การขนถ่ายไฟล์ หรือ FTP, การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ระยะไกล หรือ Telnet, การพูดคุยออนไลน์ หรือ Chat/Talk, กระดานข่าว หรือ Usenet, บริการค้นหาข้อมูลโกลเฟอร์ หรือ Gopher ตามลำดับ

1.4.4 ช่วงเวลาที่ใช้

ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ คือ ช่วงเวลา 12.01-16.00 น รองลงมาคือ ช่วงเวลา 8.01-12.00 น. และช่วงเวลาที่อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด คือ ช่วงเวลา 4.01-8.00 น.

เหตุผลที่อาจารย์เลือกใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการในช่วงเวลานั้น เพราะเป็นช่วงเวลาที่ว่าง รองลงมาคือ เพราะเป็นช่วงเวลาที่เข้าสู่อินเทอร์เน็ตได้ง่ายที่สุด ส่วนสาเหตุอื่นๆ คือ เพราะเป็นช่วงเวลาที่อยู่ระหว่างการสอนในห้องปฏิบัติการที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นช่วงเวลาที่เครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมกับอินเทอร์เน็ตว่าง และเป็นช่วงเวลาที่มิใช่ให้บริการอินเทอร์เน็ตนอก ตามลำดับ

1.4.5 ความถี่ในการใช้

ส่วนใหญ่อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ 2-7 ครั้งต่อเดือน รองลงมาคือ ใช้อินเทอร์เน็ต 14-19 ครั้งต่อเดือน และอาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 31 ครั้งต่อเดือน มีน้อยที่สุด

1.4.6 จำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

ส่วนใหญ่อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการนาน 1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง รองลงมาคือ ใช้อินเทอร์เน็ตนาน 2-3 ชั่วโมงต่อครั้ง และใช้อินเทอร์เน็ต มากกว่า 4 ชั่วโมงต่อครั้ง มีจำนวนน้อยที่สุด ตามลำดับ

1.4.7 สถานที่ที่ใช้

ส่วนมากอาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการที่ห้องพักอาจารย์ ร้อยละ 74.8 รองลงมาคือ สำนักงานภาควิชา บ้าน/ที่อยู่อาศัย ส่วนสถานที่ที่อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตค่อนข้างน้อย คือ หอสมุดของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีอาจารย์บางส่วนยังใช้อินเทอร์เน็ตที่ห้องปฏิบัติการเรียนการสอนที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ และสถานที่ที่อาจารย์ไปใช้อินเทอร์เน็ตน้อยที่สุด คือ ศูนย์คอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย

1.4.8 สถานภาพการใช้บริการอินเทอร์เน็ตภาคเอกชน

อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกของบริการอินเทอร์เน็ตภาคเอกชน ร้อยละ 71.8 โดยสาเหตุที่อาจารย์เลือกใช้บริการอินเทอร์เน็ตภาคเอกชนมากที่สุด เพราะอินเทอร์เน็ตของภาคเอกชนสามารถสืบค้นสารสนเทศได้รวดเร็วกว่า รองลงมาคือ การติดต่อทำใช้งานอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยในแต่ละครั้งใช้เวลานาน อินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยมักเกิดปัญหาขัดข้องขณะกำลังใช้งาน และการสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพื่อใช้บริการอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยจากที่บ้านมี

ขั้นตอนที่ยุ่งยาก ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุอื่นๆ คือ ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมากเกินจนเป็นบริการสำรองในกรณีที่อินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยเกิดปัญหา และอาจารย์บางท่านไม่ทราบว่าสามารถใช้บริการอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยจากที่บ้านได้

1.4.8 ปัญหาในการใช้

ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร อาจารย์ระบุว่าไม่พบปัญหาจากการใช้ร้อยละ 36.2 ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ความล่าช้าของอินเทอร์เน็ต รองลงมาคือ ระยะเวลาอินเทอร์เน็ตขัดข้องหรือล่ม ผู้ใช้ไม่สามารถรับและส่งจดหมายได้ในบางครั้ง การถูกรุกโดยซอฟต์แวร์ประเภทไวรัสคอมพิวเตอร์และหนอนคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ

ส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศนั้น ปัญหาที่อาจารย์พบ คือ ความล่าช้าของอินเทอร์เน็ตมีมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ใช้ไม่สามารถเข้าถึงเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับเต็มได้ ระบบอินเทอร์เน็ตขัดข้องหรือล่ม ผู้ใช้ไม่สามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้ตามลำดับ ส่วนในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอนนั้น ปัญหาที่อาจารย์พบมากที่สุด คือ ความล่าช้าของอินเทอร์เน็ตเช่นเดียวกัน รองลงมาคือ นักศึกษาไม่ใส่ใจในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียน ระยะเวลาอินเทอร์เน็ตขัดข้องหรือล่ม ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านการสื่อสาร กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2.1 ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล

2.1.1 เพศ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ เพศส่งผลต่อความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต

2.1.2 การศึกษา พบว่า การศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ การศึกษาไม่ส่งผลต่อกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.1.3 รายได้ พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ รายได้ไม่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.2 ปัจจัยด้านสังคม

2.2.1 ทัศนะที่สังกัด พบว่า ทัศนะที่สังกัดมีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ ทัศนะที่สังกัดส่งผลต่อความถี่ในการใช้

2.2.2 ภาควิชาที่สังกัด พบว่า ภาควิชาที่สังกัดไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ ภาควิชาที่สังกัดไม่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.3 ปัจจัยด้านนวัตกรรม นวัตกรรมในที่นี้ หมายถึง อินเทอร์เน็ต โดยคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

2.3.1 ความเห็นประโยชน์ พบว่า ความเห็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ ความเห็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน

2.3.2 ความเข้ากันได้ พบว่า ความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ ความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตไม่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.3.3 ความซับซ้อน พบว่า ความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ ความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.3.4 การสังเกตผลของการใช้ได้ พบว่า ความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ การสังเกตผลของการใช้ได้ของอินเทอร์เน็ตไม่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.4 ปัจจัยด้านการสื่อสาร โดยการสื่อสารแบ่งเป็น 2 ทาง คือ

2.4.1 สื่อระหว่างบุคคล พบว่า สื่อระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ สื่อระหว่างบุคคลไม่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้

2.4.2 สื่อมวลชน พบว่า สื่อมวลชนไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ กล่าวคือ สื่อมวลชนไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยบางประการเพิ่มเติม นอกเหนือขอบเขตของการวิจัยนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาเขตกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า วิทยาเขตไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ กล่าวคือ วิทยาเขตไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้ และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคณะที่ตั้งกวด ความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตและวิทยาเขต โดยการควบคุมวิทยาเขต พบว่า วิทยาเขตไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ แต่คณะที่สังกัดส่งผลกระทบต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่แท้จริง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขออภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

จากการศึกษาสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศมากที่สุด โดยเฉพาะการค้นคว้าเพื่อเพิ่มพูนความรู้ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศขนาดใหญ่ โดยเฉพาะแหล่งสารสนเทศเว็บที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน เพราะสารสนเทศเว็บประกอบด้วยกลุ่มเอกสารขนาดใหญ่ที่เรียกกันว่า เว็บเพจ ที่ถูกเก็บไว้ตามเครื่องคอมพิวเตอร์ต่างๆ ทั่วโลกร เว็บเพจนำเสนอข้อมูลหลากหลายรูปแบบ เช่น ข้อความ รูปภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว วิดีโอ และข้อความหลายมิติ หรือ ไฮเปอร์เท็กซ์ (Hypertext) ซึ่งเป็นการแสดงข้อความที่มีการเชื่อมโยงถึงกันได้ (บุษกริน ดุจขะเมธ, 2539 : 31) ดังนั้นประโยชน์ที่สำคัญของอินเทอร์เน็ต คือ การใช้เพื่อค้นคว้าสารสนเทศ ปัจจุบันความก้าวหน้าทางวิชาการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อาจารย์จำเป็นต้องติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการของสาขาวิชาที่ตนเองสอนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้

ทันสมัยเพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ และอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งรวมสารสนเทศขนาดใหญ่ที่เชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัย สถาบันวิจัยและอื่นๆ ทั่วโลก ที่เปิดโอกาสให้อาจารย์สามารถเข้าถึงสารสนเทศได้ตามต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ต พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่มักใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าสารสนเทศมากที่สุด (พจนารมย์ ทองคำแจริญ, 2539) บริการอินเทอร์เน็ตที่อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ใช้มากที่สุด คือ สารสนเทศเว็บ หรือ WWW (World Wide Web) เพราะเป็นแหล่งรวบรวมสารสนเทศขนาดใหญ่ อันเปรียบเสมือนห้องสมุดโลกที่น่าเสนอสารสนเทศหลากหลายรูปแบบและนำเสนอในรูปแบบข้อความหลายมิติหรือไฮเปอร์เท็กซ์ที่เชื่อมโยงไปยังสารสนเทศที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในเว็บเพจอื่นๆ ทั่วโลก การจะใช้บริการสารสนเทศเว็บได้จะต้องประกอบด้วยโปรแกรมเว็บเบราว์เซอร์ ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ใช้เข้าสู่สารสนเทศเว็บและเปิดดูเว็บเพจที่เก็บอยู่ในเว็บไซต์ต่างๆ และเว็บไซต์หรือเว็บเซิร์ฟเวอร์ ซึ่งเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่เป็นแหล่งเก็บเว็บเพจ (งามนิช อาจอินทร์, 2544 : 219) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ทำการศึกษาคำการใช้แหล่งสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษาและผู้สอนที่เป็นสมาชิกของสมาคมวารสารและสื่อมวลชนของสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้สอนร้อยละ 87 ใช้แหล่งสารสนเทศเว็บ (Arant, 1996) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาทัศนคติของผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการเอกสารที่เป็นทั้งอักษร รูปภาพ และเสียงด้วย (Perry, 1995) ด้านช่วงเวลา พบว่า อาจารย์เลือกใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการมากที่สุดในช่วงเวลา 12.01-16.00 น. รองลงมาคือ ช่วงเวลา 8.01-12.00 น. โดยทั้งสองช่วงเวลานี้มีจำนวนผู้ใช้ต่างกันเพียงเล็กน้อย และพบว่าในวิทยาเขตขนาดใหญ่ อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 8.01-16.00 น. ในขณะที่วิทยาเขตปิดคานีอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ในช่วงเวลา 12.01-16.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาสภาพการใช้ ความคิดเห็น ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า อาจารย์มักใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 8.00-12.00 น. และ 13.00-16.30 น. (ศักดิ์ จันทร์ประเสริฐ, 2541) เนื่องจากเป็นช่วงเวลาทำงาน ซึ่งมีเมื่ออาจารย์มีเวลาดำรงจากกรสอนก็จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการค้นคว้าเพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของครูในเมือง East Central Florida พบว่า ครูมีการจัดช่วงเวลาทำงานและเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ต (Gallo and Horton, 1994) สถานที่ที่อาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด คือ ห้องพักอาจารย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ศึกษานักเรียนเกี่ยวกับการสำรวจผู้ใช้สารสนเทศเว็บ ที่พบว่า นอกจากผู้วิจัยใช้อินเทอร์เน็ตจากที่อยู่อาศัยของตนเองแล้ว ผู้วิจัยยังใช้บริการอินเทอร์เน็ตในที่ทำงานด้วย (Kehoe, Pitkow and Rogers, 1998) และงานวิจัยที่ศึกษาความต้องการและการใช้สารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

ของนักวิจัยด้านไทยศึกษา พบว่า นักวิจัยด้านไทยศึกษาส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตจากที่ทำงาน/สถาบันที่สังกัด (วาสนา บุญจง, 2542) เพราะห้องพักอาจารย์เป็นสถานที่ที่สะดวกที่อาจารย์สามารถใช้อินเทอร์เน็ตได้ตลอดเวลาที่ตนต้องการ โดยเฉพาะในช่วงเวลาทำงานที่ว่างจากการสอนและไม่ถูกจำกัดเวลาหรือชั่วโมงในการใช้อินเทอร์เน็ตและแบ่งปันเครื่องคอมพิวเตอร์กับผู้ใช้คนอื่นๆ อีกด้วย ด้านความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตของอาจารย์ คือ 2-7 ครั้งต่อเดือน และในแต่ละครั้งจะใช้อินเทอร์เน็ตประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพราะสารสนเทศที่อยู่บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนั้นมีจำนวนมากจึงต้องอาศัยเวลาในการค้นคว้าเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ตรงความต้องการ และอาจารย์อาจไม่มีเวลาว่างเพียงพอที่จะใช้อินเทอร์เน็ตได้นานกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของครูในเมือง East Central Florida พบว่า ครูเลือกใช้อินเทอร์เน็ตนานประมาณ 2 ชั่วโมง และครูไม่มีช่วงเวลากการใช้ที่ต่อเนื่องโดยไม่ถูกขัดจังหวะจากงานประจำ (Gallo and Horton, 1994) และงานวิจัยที่ศึกษาสภาพการให้บริการ ปัญหาการให้บริการ และความต้องการในการใช้บริการของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้โดเมนเน็ตเสิร์ฟ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้เวลา 1-2 ชั่วโมงในการใช้บริการต่อ 1 ครั้ง (มหัฐพล อรุณสวัสดิ์, 2539) ส่วนปัญหาที่อาจารย์พบจากการใช้อินเทอร์เน็ต คือ ความล่าช้าของอินเทอร์เน็ต โดยอาจารย์จากวิทยาเขตภาคใหญ่และวิทยาเขตปัตตานีต่างก็พบปัญหาอินเทอร์เน็ตมีความเร็วต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีการเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ต 2 เส้นทาง คือ เชื่อมต่อกับ UniNet ที่ความเร็ว 100 Mbps เพื่อการใช้งานทั่วไป และเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตเอกชนที่ความเร็ว 512 Kbps เพื่อใช้เฉพาะเป็นช่องทางด่วนในการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีศูนย์บริการอยู่ต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2548) ดังนั้นเมื่ออาจารย์ใช้อินเทอร์เน็ตระหว่างเวลา 8.01-16.00 น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความคับคั่งในการจราจรของข้อมูล และยังเชื่อมโยงเข้าสู่สารสนเทศเว็บทั่วไปที่มหาวิทยาลัยเปิดให้ใช้เพียงหนึ่งช่องทาง จึงเกิดความล่าช้าในการรับส่งข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในวิทยาเขตปัตตานียังถูกเชื่อมต่อไปยังศูนย์อินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยที่วิทยาเขตภาคใหญ่ก่อนที่จะเชื่อมต่อกับ UniNet ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยในการเลือกใช้อินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย พบว่า สภาพปัญหาและอุปสรรคที่พบในสถานศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านความล่าช้าในการส่งสัญญาณและการเข้าถึงเว็บไซต์ (นุทิตา นนทร, 2543) งานวิจัยที่ศึกษาสภาพการให้บริการ ปัญหาการให้บริการ และความต้องการในการใช้บริการของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้โดเมนเน็ตเสิร์ฟ พบว่า ปัญหาในการใช้อินเทอร์เน็ตผ่านเครือข่ายจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัยที่ผู้ให้บริการพบมากที่สุดคือ การสื่อสารมีความเร็วต่ำ (มัทธพล อรุณสวัสดิ์, 2539) และงานวิจัยที่ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย Canberra ประเทศออสเตรเลีย พบว่า ความล่าช้าของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาหนึ่งที่เกิดจากการใช้ (Applebec, Clayton and Pascoe, 1996 อ้างถึงใน ศักดา จันทร์ประเสริฐ, 2541)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจจัยบุคคล ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม และปัจจัยด้านการสื่อสาร กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของ อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ปัจจัยด้านปัจจัยบุคคล ได้แก่ เพศ, ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ หน้าที่สังคม, ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตและความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ แต่อีกส่วนหนึ่งของปัจจัยด้านปัจจัยบุคคล ได้แก่ การศึกษา รายได้, ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ ภาควิชาที่สังกัด, ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ได้แก่ ความเข้ากันได้ของ อินเทอร์เน็ตและการสังเกตผลของการใช้ได้ และปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ สื่อระหว่างบุคคล และสื่อมวลชน ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ขอบภิปรายโดยรวมดังนี้ จากแบบจำลองเกี่ยวกับกระบวนการ ตัดสินใจเกี่ยวกับนวัตกรรม อันประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ เริ่มตั้งแต่มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน ตามมาด้วยกระบวนการตัดสินใจ จนกระทั่งถึงการตัดสินใจยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้นั้น จะ เห็นได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนมีการเผยแพร่วัตกรรมหรือปัจจัยนั้น เป็นวัตถุประสงค์หลักของ การวิจัยนี้ เมื่อนำแนวคิดเชิงทฤษฎีกับผลการวิจัยนี้มาศึกษาความสอดคล้องกัน พบว่า โดยรวม แล้วปัจจัยด้านปัจจัยบุคคลมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการสอดคล้อง ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่ปัจจัยด้านปัจจัยบุคคลอยู่ในกรอบหรืออิทธิพลของปัจจัยด้านสังคม ยี่สิบหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีการเผยแพร่วัตกรรม ที่ระบุว่า สภาพสังคมมีผลต่อพฤติกรรม ของสมาชิกในสังคม แม้ว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลจะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับ นวัตกรรม แต่สภาพสังคมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกสูงยิ่งกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิก ในสังคม ปัจจัยด้านสังคมจะมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจยอมรับและใช้นวัตกรรมในชั้น ความรู้ (Rogers and Shoemaker, 1971) แต่ในกรณีวิจัยนี้ผู้วิจัยคิดว่า นอกจากปัจจัยด้านสังคมจะมี ผลต่อกระบวนการตัดสินใจในชั้นความรู้แล้ว ยังมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจในชั้นงูใจ

อีกด้วย ส่วนปัจจัยด้านนวัตกรรม ซึ่งนวัตกรรมในที่นี้คือ อินเทอร์เน็ตนี้ พบว่า คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตบางด้าน ได้แก่ ความเป็นประโยชน์และความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดเชิงทฤษฎีการเผยแพร่ นวัตกรรมที่ว่า คุณลักษณะของนวัตกรรมจะมีผลต่อการยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้ โดยมีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการตัดสินใจในขั้นสูงใจให้เกิดยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้ แต่คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตบางด้าน ได้แก่ ความเข้ากันได้ และการสังเกตเห็นผลของการใช้ได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต เนื่องจากสภาพสังคมโดยรวมของอาจารย์ พบว่า อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง และความโดดเด่นของอินเทอร์เน็ตทำให้คุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตบางด้านไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ส่วนปัจจัยด้านการสื่อสารนั้น ตามแนวคิดเชิงทฤษฎี ระบุว่า การสื่อสารมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม แต่จากผลการวิจัยนี้ พบว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารไม่สัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่นหลายประการ จึงทำให้ผลการการวิจัยนี้ไม่ตรงตามแนวคิดเชิงทฤษฎี เพราะการสื่อสารที่นี้ประสิทธิภาพนอกจากจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารแล้ว ยังขึ้นอยู่กับเนื้อหาของสาร และธรรมชาติของผู้รับสารด้วย (สตีลเลอร์ เซลล์ประทัฬ, 2525) สิ่งทีกล่าวมาข้างต้นเป็นการอภิปรายผลการวิจัยโดยรวม ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลอย่างละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล

จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจเจกบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา และรายได้ กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ แต่การศึกษาและรายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์

1.1 เพศ

จากการศึกษาพบว่า เพศมีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ โดยอาจารย์ชายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าอาจารย์หญิง เนื่องจากทฤษฎีการเผยแพร่ นวัตกรรมของ Rogers and Shoemaker (1971) ระบุว่า ความต้องการของบุคคลเป็นสิ่งที่มียผลต่อการยอมรับนวัตกรรมและความเร็วในการยอมรับ นวัตกรรม และทฤษฎีความต้องการของ Muttay (1938 อ้างถึงใน วรากรณ์ ตระกูลสถิตย์, 2547)

พบว่า ความต้องการความสำเร็จเป็นสิ่งหนึ่งที่บุคคลต้องการ และพบว่า เพศชายมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง และเมื่ออยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นช่วงที่มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นที่จะสร้างความสำเร็จในหน้าที่การงาน อันมีความหมายถึงการประสบความสำเร็จและความภาคภูมิใจในตนเอง (ศรีประภา ชัยสินธพ, 2547) บุคคลอาจเกิดความต้องการใช้นวัตกรรมเมื่อรู้ว่ามียุคกรรมที่สามารถสนองความต้องการของตน เช่น ความต้องการความสำเร็จ ความสะดวกสบาย เป็นต้น เกิดขึ้น (นฤธิ์พร เทยประทับ, 2525 : 51) ในยุคสังคมสารสนเทศ อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศหนึ่งที่อาจารย์สามารถค้นคว้าสารสนเทศทางวิชาการที่ทันสมัย เพื่อนำไปใช้ในการสอนได้ตามต้องการ อันจะทำให้บทบาทในการเป็นผู้สอนของอาจารย์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง และนำไปสู่การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน ดังนั้นจึงทำให้พบว่า อาจารย์ชายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการสูงกว่าอาจารย์หญิง เพราะเพศชายมีระดับความต้องการความสำเร็จมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามาเลเซียที่ศึกษาในต่างประเทศ พบว่า นักศึกษาชายมีการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า และมีทักษะการใช้สูงกว่านักศึกษาหญิง (Mohajidin, 1995 อ้างถึงใน ศักดา จันทร์ประเสริฐ, 2541 : 26) และงานวิจัยที่ศึกษาระดับการใช้อินเทอร์เน็ตกับการใช้แหล่งสารสนเทศเว็บ พบว่า ผู้ชายใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าผู้หญิง (Hoffman, Kalsbeek, and Novak, 1996) และอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่ช่วยให้อาจารย์ชายสามารถเข้าถึงแหล่งสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเองและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสอนได้ อันนำไปสู่ความสำเร็จในหน้าที่การงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการค้นคว้าสารสนเทศจากเครือข่ายมหาวิทยาลัย Arizona (Network Information Retrieval-NIR) ของอาจารย์ พบว่า การใช้อินเทอร์เน็ตของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับความต้องการของอาจารย์ (Ashley, 1995) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของครูในเมือง East Central Florida พบว่า การใช้แหล่งสารสนเทศอินเทอร์เน็ตช่วยให้การสอนดีขึ้น (Gallo and Horton, 1994)

1.2 การศึกษา

จากการศึกษาพบว่า การศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการในด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยด้านการยอมรับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ กรณีศึกษาบุคลากรในเครือบริษัทศรียูรา พบว่าระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

(อรพรรณี ลิ้มเจริญ, 2537) เพราะแม้การศึกษาเป็นคุณลักษณะที่แสดงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลต่อความต้องการสารสนเทศ แต่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีการศึกษา ที่แม้จะมีความแตกต่างในด้านระดับปริญญาตรี ปริญญาโท หรือปริญญาเอก ก็สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่สำรวจการใช้อินเทอร์เน็ตและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้อินเทอร์เน็ตด้วยตนเอง รองลงมาคือ ได้รับความรู้ตามหลักสูตร (Ladner and Tillman, 1992) นอกจากนี้อาจารย์ยังเป็นผู้มีการศึกษาที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นจึงต้องแสวงหาสารสนเทศเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่ตลอดเวลา และการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหนทางหนึ่งที่ทำให้อาจารย์สามารถค้นคว้าสารสนเทศทางวิชาการที่ทันสมัยได้ตามต้องการ จึงทำให้ความแตกต่างด้านการศึกษาของอาจารย์ไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้อินเทอร์เน็ต นอกจากนี้จากรายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2542 และ 2543 พบว่า ผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษา การวิจัย เป็นกลุ่มบุคคลหนึ่งที่ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ 2544 : 95) จึงอาจกล่าวได้ว่า อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย เมื่ออาจารย์มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย จึงทำให้สภาพทางสังคมของมหาวิทยาลัยมีวัฒนธรรมแบบทันสมัย ซึ่งในที่นี้คือ วัฒนธรรมการใช้อินเทอร์เน็ต ก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้อาจารย์ที่ยังไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมคล้อยตามอาจารย์ส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัย และเกิดการยอมรับและนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ ดังนั้นแม้ว่าอาจารย์จะมีระดับการศึกษาแตกต่างกันก็ไม่มีอิทธิพลต่อการยอมรับและใช้อินเทอร์เน็ต เพราะตามทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรม (Rogers and Shoemaker, 1971) ระบุว่า สภาพสังคมมีผลต่อพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม แม้ว่าคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น การศึกษา รายได้ และอื่นๆ จะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการยอมรับนวัตกรรม แต่สภาพของสังคมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกสูงยิ่งกว่าคุณลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกในสังคม

1.3 รายได้

รายได้ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ในด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาการยอมรับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในงานของพนักงานสอบสวน กรณีศึกษาพนักงานสอบสวนระดับรองสารวัตร ตั้งศักดิ์กองบัญชาการตำรวจนครบาล พบว่า รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในงานสอบสวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สมบัติ คำปะละ, 2537 :

10) เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของอาจารย์ส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นระดับรายได้อันที่สามารถเป็นเจ้าของวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โมเด็ม สายโทรศัพท์ เป็นต้น ที่จำเป็นต่อการสื่อสารอินเทอร์เน็ต รวมถึงภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการใช้อินเทอร์เน็ต เช่น ค่าโทรศัพท์เพื่อเชื่อมต่อไปยังผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต ค่าบริการออนไลน์พาณิชย์ เป็นต้น และพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่จะใช้อินเทอร์เน็ตจากห้องพักอาจารย์ และอาจารย์ส่วนใหญ่ที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านนั้นไม่ได้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตภาคเอกชนเช่นเดียวกัน แต่เป็นสมาชิกผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัย ซึ่งการใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการใช้อินเทอร์เน็ตนั้นตกอยู่ในความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัย เพราะถือเป็นสวัสดิการที่มหาวิทยาลัยจัดให้แก่อาจารย์ โดยมีบริการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ เช่น บริการระบบอินเทอร์เน็ต บริการจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ บริการพื้นที่เก็บข้อมูลและโฮมเพจส่วนตัว เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2548)

2. ปัจจัยด้านสังคม

จากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ คณะและภาควิชาที่สังกัด กัับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า คณะที่สังกัดก็มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ แต่ภาควิชาที่สังกัดไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์

2.1 คณะที่สังกัด

คณะที่สังกัดก็มีอิทธิพลต่อความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ เนื่องจากสภาพสังคมซึ่งจำแนกตามคณะ แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยอาจารย์ที่สังกัดในคณะที่อยู่ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าอาจารย์ที่สังกัดในคณะที่อยู่ในกลุ่มอื่นๆ เนื่องจากศาสตร์ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างรวดเร็วกว่ากลุ่มวิชาอื่นๆ และอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศหนึ่งที่อาจารย์สามารถค้นหาระสนเทศที่ทันสมัยได้ตามต้องการอย่างรวดเร็ว หรืออาจเพราะกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นกลุ่มวิชาที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศหรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอนมากกว่ากลุ่มอื่นๆ จนกลายเป็นความคุ้นเคย และเมื่ออาจารย์ที่สังกัดในกลุ่มนี้มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง ก็จะเป็นสิ่งกระตุ้นให้อาจารย์ที่ยังไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมคล้อยตามอาจารย์ส่วนใหญ่ในคณะ และเกิดการยอมรับและนำ

อินเทอร์เน็ตไปใช้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อาจารย์ที่สังกัดในคณะในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ของบุคลากรในเครือบริษัทศรีวิภา พบว่า ลักษณะการรับผิดชอบงาน และประเภทรุกก็มีความสัมพันธ์กับระดับการยอมรับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญ (อรพรรณี ลิ้มเจริญ, 2537) และงานวิจัยที่ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้สอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าผู้ไม่เกี่ยวข้อง (ศักดิ์ จันทร์ประเสริฐ, 2541)

2.2 ภาควิชาที่สังกัด

ด้านภาควิชาที่สังกัด พบว่า ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการในด้านการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน รวมถึงความถี่และจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งจากรายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2542 และ 2543 ระบุว่า ผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษาการวิจัย เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544 : 95) เป็นสิ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าอาจารย์อยู่ในสภาพสังคมโดยรวมที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่แล้ว และไม่ว่าอาจารย์จะอยู่ในสังคมย่อยที่ไม่ใช้อินเทอร์เน็ตก็ตาม สภาพสังคมโดยรวมจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้อาจารย์ที่ยังไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมคล้อยตามอาจารย์ส่วนใหญ่ในสังคม อันนำไปสู่การยอมรับและนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาการยอมรับการเปลี่ยนแม่เหล็กเทคโนโลยีในประเทศฟิลิปปินส์ พบว่า ในสภาพสังคมแบบทันสมัยที่มีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการยอมรับนั้น แม้ว่าบุคคลจะอยู่ในสภาพสังคมย่อยแบบไม่ทันสมัย บุคคลก็จะมีแนวโน้มในการยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้อย่างรวดเร็ว (Qadir, 1966 quoted in Rogers and Shoemaker, 1971) ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยนี้ไม่พบว่า ความแตกต่างของสภาพสังคมย่อย ซึ่งในที่นี้คือ ภาควิชาที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอนกับภาควิชาที่ไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสอน จะเป็นสาเหตุให้เกิดความแตกต่างในการยอมรับและนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ เพราะถึงแม้ว่าภาควิชาที่อาจารย์สังกัดจะไม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน แต่อาจารย์อยู่ในสภาพโดยรวมที่ใช้อินเทอร์เน็ตอย่างกว้างขวาง จึงทำให้สภาพของภาควิชาไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ

3. ปัจจัยด้านนวัตกรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนวัตกรรม ซึ่งในที่นี้ หมายถึง อินเทอร์เน็ต โดยคุณลักษณะของอินเทอร์เน็ตแบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถี่ประโยชน์ ความเข้าถึงได้ ความซับซ้อน และการสังเกตผลของการใช้ได้ของอินเทอร์เน็ต กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า ความเป็นประโยชน์และความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ แต่ความเข้าถึงได้และการสังเกตผลของการใช้ได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์

3.1 ความเป็นประโยชน์

ความเป็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต เป็นการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อคุณลักษณะด้านบวกที่ให้ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตทั้งการติดต่อสื่อสาร การค้นหาสารสนเทศ และการเรียนการสอน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความเป็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการในด้านการเรียนการสอน เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นนวัตกรรมที่มีคุณลักษณะที่โดดเด่นหลายประการ โดยเฉพาะด้านความเป็นประโยชน์ เช่น การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ไปทั่วโลกได้ในราคาประหยัด การค้นหาสารสนเทศต่างๆ ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การถ่ายโอนเพิ่มข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง และการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นตัวกลางเพื่อผ่านไปใช้คอมพิวเตอร์เครื่องอื่นที่อยู่ไกล เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า อินเทอร์เน็ตเป็นการหลอมรวมศักยภาพและสมรรถนะของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ต่างๆ ได้แก่ การเก็บบันทึกข้อมูล การค้นหาข้อมูล การดึงข้อมูล และอื่นๆ (รูจโรจน์ แก้วอุไร, 2543 : 38-39 ; Krof, 1994) ตลอดจนศักยภาพและสมรรถนะของเทคโนโลยีการสื่อสาร (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ, 2540 : 40 ; Channonman, 1994 : 1) ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการประยุกต์ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการทำกิจกรรมต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะกิจกรรมทางการศึกษา ในยุคสังคมนวัตกรรมนั้น อินเทอร์เน็ตสามารถกระจายโอกาสทางการศึกษา โดยเปรียบเป็นห้องสมุดเสมือนที่ช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนห้องสมุดหรือหนังสือได้ และมีศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถค้นหาสารสนเทศที่สนใจจากแหล่งสารสนเทศในอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตนเอง ทำให้การศึกษายาขงกลายเป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต (Life-long Learning) เมื่ออินเทอร์เน็ตมีประโยชน์มากมายเช่นนี้ จึงเป็นเหตุให้มีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งที่มีศักยภาพและความพร้อมในหลายๆ ด้าน ทั้งบุคลากร เครื่องมือ งบประมาณ และอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการใช้อินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้จึงทำให้

อาจารย์มหาวิทยาลัยมีการใช้อินเทอร์เน็ตโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนการสอนในวงกว้างมากกว่ากลุ่มบุคคลอื่นๆในสังคม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความเป็นประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาถึงอิทธิพลของการรับนวัตกรรมอินเทอร์เน็ตที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในองค์กร พบว่า ปัจจัยที่มีผลให้เกิดการยอมรับ คือ ลักษณะของอินเทอร์เน็ตที่มีความได้เปรียบเทคโนโลยีเดิมที่ใช้อยู่ (ประวุดิเพิ่มทรัพย์, 2540) และงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามาเลเซียที่ศึกษาในต่างประเทศ พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ต (Mohaiadin, 1995 อ้างถึงใน สักดา จันทร์ประเสริฐ, 2541 : 26)

3.2 ความเข้ากันได้

ความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ต เป็นการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความเหมาะสมเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตกับตัวอาจารย์เอง ไม่ว่าจะนำอินเทอร์เน็ตไปใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า ความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ เพราะแม้ว่าอาจารย์จะเห็นว่า อินเทอร์เน็ตสามารถเข้ากันได้กับตนเองอยู่ในระดับมาก ซึ่งตามทฤษฎีการเผยแพร่ นวัตกรรม ระบุว่า นวัตกรรมที่สามารถเข้ากันได้กับตัวบุคคลและสภาพที่เห็นอยู่รอบตัวจะทำให้ยอมรับนวัตกรรมได้ง่าย แต่การวิจัยนี้พบผลลัพธ์ที่ตรงข้ามกัน อาจเป็นเพราะอินเทอร์เน็ตมีคุณลักษณะด้านความเป็นประโยชน์ที่โดดเด่นอยู่มากจนทำให้มีการนำอินเทอร์เน็ตไปใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคมมหาวิทยาลัย จึงทำให้คุณลักษณะด้านความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตไม่ใช่ประเด็นสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ต กอปรกับรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาระบบสารสนเทศภาครัฐเพื่อนำไปสู่การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหาร มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีศักยภาพและความพร้อมในหลายๆ ด้าน มีการปรับหรือระบบสารสนเทศใหม่ทั่วทั้งองค์กร จึงทำให้สภาพแวดล้อมโดยรวมของมหาวิทยาลัยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อการบริหารและการบริการ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตและอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในการใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่อการดำเนินการกิจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกแห่งให้ความสำคัญกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนการดำเนินการกิจของมหาวิทยาลัยและสถาบัน โดยกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนทั้งในลักษณะการพัฒนาบุคลากรรองรับ การจัดหาเครื่องมือ

อุปกรณ์ให้เพียงพอและใช้ได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ (สุวรรณ มาศเมฆ, 2540) ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ อาจารย์ในมหาวิทยาลัยต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ยอมรับและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ได้โดยปริยาย ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากอาจารย์อยู่ในฐานะที่ต้องปรับเปลี่ยนตนให้เข้ากันได้กับการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่ารอให้อินเทอร์เน็ตเข้าได้กับตนแล้วจึงจะนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ กล่าวคือ นอกจากสภาพทางสังคมที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ประพฤติปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมมหาวิทยาลัยแล้ว การดำเนินงาน ตามนโยบายพัฒนาระบบสารสนเทศภาครัฐ เป็นการตัดสินใจโดยผู้มีอำนาจในการบริหาร ซึ่งตามแนวคิดเชิงทฤษฎี ระบุว่า เมื่อผู้ที่อยู่ในตำแหน่งสูงกว่าตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมไปแล้ว สมาชิกของสังคมก็จะถูกบังคับให้ยอมรับการตัดสินใจนั้นด้วย (เสถียร เขยประทีป, 2525 : 36) ดังนั้นจึงเป็นเหตุให้ความเข้ากันได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ

3.3 ความซับซ้อน

ความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ต เป็นการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความยากง่ายของการเรียนรู้และนำอินเทอร์เน็ตไปใช้งาน ผลการศึกษาพบว่า ความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ เนื่องจากอาจารย์มีความคิดเห็นว่าอินเทอร์เน็ตง่ายต่อการรู้ตามความรู้สึกของอาจารย์ไม่ว่าจะใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีการเผยแพร่นวัตกรรมของ Rogers and Shoemaker (1971) ที่ระบุว่า ความยากง่ายในการใช้นั้นเป็นสาเหตุสำคัญของยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้ ดังนั้นเมื่ออาจารย์มีความรู้สึกที่ อินเทอร์เน็ตไม่ซับซ้อน ซึ่งในที่นี้คือ ง่ายต่อการเรียนรู้และง่ายต่อการใช้ ก็จะส่งผลให้อาจารย์ยอมรับและนำอินเทอร์เน็ตไปใช้ หลังจากนั้นเมื่ออาจารย์รู้สึกคุ้นเคยกับการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น กอปรกับอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศที่มีสิ่งที่น่าสนใจมากมายและหลากหลายก็ส่งผลให้อาจารย์มีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นระยะเวลายาวนานขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ความซับซ้อนของอินเทอร์เน็ตส่งผลต่อจำนวนชั่วโมงต่อครั้งในการใช้อินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความซับซ้อนมีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการค้นคว้าสารสนเทศจากเครือข่ายมหาวิทยาลัย Arizona (Network Information Retrieval-NIR) ของอาจารย์ พบว่า การใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับความซับซ้อนในการสืบค้นสารสนเทศด้วย (Ashley, 1995)

3.4 การสังเกตผลของการใช้ได้

การสังเกตผลของการใช้ได้ของอินเทอร์เน็ต เป็นการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสังเกตเห็นผลที่ได้รับหลังจากที่นำอินเทอร์เน็ตไปใช้ ไม่ว่าจะใช้เพื่อการติดต่อสื่อสาร การค้นคว้าสารสนเทศ และการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า การสังเกตผลของการใช้ได้ของอินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่ค้นพบหรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาใหม่ในช่วงปี พ.ศ. 2512 ภายใต้ความรับผิดชอบของหน่วยงานโครงการวิจัยก้าวหน้า (The Advanced Research Projects Agency -ARPA) ของประเทศสหรัฐอเมริกา อินเทอร์เน็ตถูกทดลองและพัฒนาเรื่อยมาจนสามารถใช้ได้ผลดี รวมทั้งให้ประโยชน์ในการใช้งานจนทำให้มีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้ในหน่วยงานอื่นของรัฐบาล สถาบันการศึกษา และหน่วยงานวิจัยต่างๆ และในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2534 เนคเทค ได้ดำเนินการศึกษาทดลองใช้อินเทอร์เน็ต โดยความร่วมมือของอาจารย์และนักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาจนทำให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตในวงกว้าง (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2537) ซึ่งจากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า อินเทอร์เน็ตได้ถูกทดลองใช้โดยทางอ้อมจากกลุ่มอาจารย์และนักวิจัยจากสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่แล้ว และพบว่าอินเทอร์เน็ตมีคุณประโยชน์มากมาย จึงส่งผลให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย ดังนั้นเมื่อกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยนี้ ซึ่งก็คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ตระหนักถึงคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้แล้ว การนำอินเทอร์เน็ตมาทดลองใช้และพยายามสังเกตผลที่จะได้รับการใช้ด้วยตนเองอีกครั้ง จึงไม่ใช่เหตุผลสำคัญที่นำไปสู่การยอมรับและใช้อินเทอร์เน็ต เพราะอินเทอร์เน็ตได้ถูกทดลองใช้และสังเกตผลของการใช้จนได้รับการยอมรับจากกลุ่มบุคคลที่นำข้อดีได้ในสังคมมาแล้ว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การสังเกตผลของการใช้ได้ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามาเลเซีย ที่ศึกษาในต่างประเทศ พบว่า การสังเกตผลจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ต (Mohaiadin, 1995 อ้างถึงใน ศักดา จันทร์ประเสริฐ, 2541 : 27)

4. ปัจจัยด้านการสื่อสาร

ปัจจัยด้านการสื่อสาร เป็นการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับช่องทางการสื่อสารที่ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต โดยการสื่อสารแบ่งเป็น 2 ทาง คือ สื่อระหว่างบุคคล ได้แก่ เพื่อนร่วมงานคณะเดียวกัน เพื่อนร่วมงานต่างคณะ เพื่อนทั่วไป เจ้าหน้าที่ของ

สำนักวิทยบริการ/หอสมุด ผู้บังคับบัญชา และญาติพี่น้อง ส่วนสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร/วารสาร เอกสารเผยแพร่/แผ่นพับ ป้ายประกาศ/ป้ายประชาสัมพันธ์วิทยุ และโทรทัศน์ กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผลการศึกษาพบว่า สื่อระหว่างบุคคล และสื่อมวลชนไม่ส่งผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางการของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4.1 สื่อระหว่างบุคคล

สื่อระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางการ เนื่องจากเมื่อศึกษาจากประวัติความเป็นมาของอินเทอร์เน็ตจะพบว่า อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย เริ่มครั้งแรกที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย โดยเป็นเครือข่ายความร่วมมือในโครงการแลกเปลี่ยนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กับประเทศ ออสเตรเลีย (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2537) จึงทำให้อาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นกลุ่มบุคคลแรกๆ ที่ทดลองใช้อินเทอร์เน็ต ดังนั้นจึงจัดว่า อาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์อยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า ผู้เผยแพร่นวัตกรรม หรือ ถ้าจำแนกประเภทของผู้ยอมรับนวัตกรรมตามทฤษฎีการเผยแพร่ นวัตกรรมของ Rogers and Shoemaker (1971) นั้น ถือว่า อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งเป็นผู้สอนที่อยู่ในแวดวงวิชาการที่มีความตื่นตัว และรับ นวัตกรรมใหม่อยู่เสมอเป็นกลุ่มผู้ชอบของใหม่ (Innovators) อันมีคุณลักษณะเป็นพวกก้าวหน้าที่มีความตื่นตัวในการทดลองความคิดใหม่ๆ และมีความสัมพันธ์กับโลกภายนอกมากกว่าบุคคลอื่นๆ ซึ่งการสื่อสารไม่มีบทบาทต่อกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรมของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ เพราะ ช่องทางการสื่อสารทำหน้าที่เป็นสื่อในการส่งสารจากผู้เผยแพร่ นวัตกรรมไปยังผู้รับนวัตกรรม แต่ในที่นี้อาจารย์อยู่ในฐานะเป็นผู้เผยแพร่อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยอยู่แล้ว ดังนั้นด้วยคุณลักษณะ ดังกล่าวอาจารย์น่าจะแสวงหาสารสนเทศต่างๆ ด้วยตนเองมากกว่า หรือ อาจเคยเดินทางไปศึกษา หรืออบรมในต่างประเทศ นอกจากนี้ในขณะที่อาจารย์เกิดความตระหนักหรือตื่นตัวในนวัตกรรม นั้น บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมยังไม่ทราบเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การสื่อสารระหว่าง บุคคลไม่ค่อยมีความสำคัญที่จะก่อให้เกิดการตื่นตัวในความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตให้แก่อาจารย์ ตลอดจนอาจารย์อาจเคยได้ทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตอยู่แล้วจากกลุ่มบุคคลที่ใช้ อินเทอร์เน็ต ดังนั้นการได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่เคยรู้มาก่อนจากการสื่อสารระหว่าง บุคคล จึงไม่ก่อให้เกิดผลใดๆ ต่อการยอมรับและนำอินเทอร์เน็ตไปใช้งานกว่าอาจารย์จะได้รับ ข่าวสารใหม่ๆ ที่ต่างไปจากเดิม (เสถียร เขยประทัย, 2525 : 242) นอกจากนี้การสื่อสารมีแนวโน้มที่จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้รับสารและผู้ส่งสารมีคุณลักษณะที่คล้ายๆ กัน เช่น ความ

อาจารย์ นิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ธวัชชัย พานิชยากรณ์, 2539) และถึงแม้ว่าอาจารย์จะได้รับทราบข่าวสารใหม่ๆ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตจากสื่อมวลชน อาจารย์อาจนำข่าวสารใหม่ๆ ที่ได้รับทราบมานั้นไปสอบถาม หรือปรึกษากับอาจารย์ที่มีความเชี่ยวชาญอีกทอดหนึ่งก็ได้ หรืออาจารย์อาจพิจารณาถ้อยแถลงของข่าวสารใหม่ๆ เหล่านี้ด้วยตนเองก็ได้ว่า ข่าวสารใหม่ๆ เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่เพิ่งได้รับทราบมานั้นจะให้ประโยชน์มากน้อยเพียงใดเมื่อนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดที่ว่า สารที่มาจากสื่อมวลชนอาจไม่ได้มีอำนาจโดยตรงต่อการตัดสินใจยอมรับและนำนวัตกรรมไปใช้ เพราะเมื่อบุคคลนั้นได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนแล้ว บุคคลอาจทำการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือปรึกษาหารือเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้นกับบุคคลอื่นๆ ที่น่าเชื่อถืออีกทอดหนึ่งก็ได้ (เสถียร เชยประทับ, 2525 : 150) และสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้ใช้ ลักษณะของการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับการยอมรับการสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของพนักงานในกลุ่มบริษัท ลีอกจแลย์ จำกัด (มหาชน) พบว่า ผู้ใช้การสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคลประเภทเพื่อนร่วมงานมากที่สุด (กรัญญา มีลาายทอง, 2539) ดังนั้นจึงทำให้พบว่าสื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ

เนื่องจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีการแบ่งพื้นที่การศึกษาเป็น 5 วิทยาเขต ได้แก่ วิทยาเขตหาดใหญ่ วิทยาเขตปัตตานี วิทยาเขตภูเก็ต วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี และวิทยาเขตรัง และแต่ละวิทยาเขตประกอบไปด้วยคณะและกลุ่มวิชาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเพิ่มเติมด้านความสัมพันธ์ระหว่างวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า ความแตกต่างของ 2 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตหาดใหญ่ และวิทยาเขตปัตตานี ไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ ซึ่งไม่สอดคล้องตามทฤษฎีการเผยแพร่วัตกรรมของ Rogers and Shoemaker (1971) ระบุว่า สภาพสังคมที่เป็นแบบทันสมัยจะมีความเป็นวิทยาศาสตร์สูง จึงมีผลให้เกิดการยอมรับและใช้นวัตกรรมได้ง่ายกว่าสังคมที่มีความเป็นวิทยาศาสตร์น้อยกว่า เพราะแม้ว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะนับโดยรอบให้แต่ละวิทยาเขตมีจุดเน้นที่ต่างกัน คือ วิทยาเขตหาดใหญ่เน้นสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ เป็นต้น ส่วนวิทยาเขตปัตตานีเน้นสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2530 : 33-54, 2540 : 7-24) แต่เมื่อพิจารณาสภาพความเป็นจริงแล้ว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีการจัดตั้งคณะที่อยู่ในกลุ่มวิชาอื่นๆ นอกเหนือนโยบายที่กำหนดให้แต่ละวิทยาเขตมีจุดเน้นที่ต่างกัน ได้แก่ วิทยาเขตปัตตานีมีการจัดตั้งคณะที่อยู่ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนวิทยาเขตหาดใหญ่มีการจัดตั้งคณะที่อยู่ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อาทิ คณะวิทยาการจัดการ คณะศิลปศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์ เป็นต้น ดังนั้นจึงทำให้แต่ละวิทยาเขตมีสภาพสังคมที่เป็นการผสมกลมกลืนกันระหว่างความเป็นวิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จนทำให้สภาพของวิทยาเขตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ และอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดเป็นผู้สอนที่อยู่ในแวดวงวิชาการที่มีความตื่นตัวและรับนวัตกรรมใหม่อยู่เสมอมากกว่าบุคคลอื่นๆ เพราะจากรายงานผลการสำรวจกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2542 และ 2543 ระบุว่า ผู้ที่อยู่ในแวดวงการศึกษา การวิจัย เป็นกลุ่มหนึ่งที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2544 : 95) กอปรกับอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งสารสนเทศหนึ่งที่อาจารย์สามารถค้นหาสารสนเทศที่ทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว และอินเทอร์เน็ตยังเป็นนวัตกรรมที่มีคุณลักษณะที่โดดเด่นอีกหลายประการ เช่น การติดต่อสื่อสารผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ได้ทั่วโลกในราคาประหยัด การถ่ายโอนแฟ้มข้อมูลจากที่หนึ่งไปยังอีก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตและปัจจัยที่มีผลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษามหาวิทยาลัยที่ศึกษาในต่างประเทศ พบว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการใช้อินเทอร์เน็ต (Mohaidin, 1995 อ้างถึงใน ศักดา จันทร์ประเสริฐ, 2541 : 26) และด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นทำให้อาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีการใช้อินเทอร์เน็ตกันอย่างกว้างขวาง แม้ว่าสภาพของแต่ละวิทยาเขตจะมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ สภาพของวิทยาเขตหาดใหญ่และวิทยาเขตปัตตานีมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากในหลายด้าน เช่น อาคาร สถานที่ ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น รวมทั้งวิทยาเขตหาดใหญ่ยังเป็นศูนย์กลางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัยอีกด้วย

นอกจากนี้เมื่อศึกษานโยบายและแผนพัฒนามหาวิทยาลัยในช่วงปี พ.ศ. 2546-2549 ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า มหาวิทยาลัยได้วางเป้าหมายพัฒนาวิทยาเขตให้เข้มแข็งสามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างคล่องตัว ยืดหยุ่นและเกื้อหนุนกันระหว่างวิทยาเขต และในปีงบประมาณ 2545 มหาวิทยาลัยยังได้จัดทำงบประมาณเงินรายได้ให้กับคณะ/หน่วยงานต่างๆ เพื่อเน้นความสำคัญของกระบวนการสอนโดยใช้สื่อสารสนเทศในทุกด้าน ทำให้พบว่า แม้ว่าสภาพของ

วิทยาเขตภาคใหญ่และวิทยาเขตปัตตานีจะมีความแตกต่างกัน แต่สัดส่วนจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ประกอบเพื่อใช้ในการเรียนการสอนและอื่นๆ สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระหว่างวิทยาเขตภาคใหญ่และวิทยาเขตปัตตานีมีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ วิทยาเขตภาคใหญ่มีสัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่ออาจารย์เท่ากับ 1 : 2.0 ส่วนวิทยาเขตปัตตานีมีสัดส่วนคอมพิวเตอร์ต่ออาจารย์เท่ากับ 1 : 1.9 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2545, 2547) ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้พบว่าวิทยาเขตไม่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจในการใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต่อการดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทุกแห่งให้ความสำคัญกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนการดำเนินการกิจการของมหาวิทยาลัยและสถาบัน โดยกำหนดเป็นนโยบายอย่างชัดเจนทั้งในลักษณะการพัฒนาบุคลากรรองรับ การจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ให้เพียงพอและใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุวรรณ มาสมณ, 2540)

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังพบว่า เมื่อควบคุมวิทยาเขตแล้ว กลุ่มวิชาที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กล่าวคือ ในวิทยาเขตภาคใหญ่และวิทยาเขตปัตตานี อาจารย์ที่สังกัดในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความถี่ในการใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่าอาจารย์ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เนื่องจากอาจารย์ในกลุ่มวิชานี้มีความคุ้นเคยกับใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนการสอน รวมทั้งศาสตร์ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างต่อเนื่องมากกว่ากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และอินเทอร์เน็ตเห็นแหล่งสารสนเทศหนึ่งที่อาจารย์สามารถค้นหาสารสนเทศที่ทันสมัยได้ตามที่ต้องการอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเข้าถึงสารสนเทศของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้สอนในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่าผู้ไม่เกี่ยวข้อง (ศักดิ์ จันทรประเสริฐ, 2541) สำหรับอาจารย์ที่อยู่ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยเฉพาะอาจารย์จากคณะแพทยศาสตร์อาจไม่มีเวลาดำเนินการเพียงพอก็จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อแสวงหาสารสนเทศ ซึ่งจากงานวิจัยของพรณทิพา เข็นขุนทด (2534) ที่ศึกษาพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารสนเทศของแพทย์ในโรงพยาบาลศูนย์ และงานวิจัยของพนิดา พ้อคำเรือ (2538) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาสารสนเทศของนักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกในกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัญหาที่ประสบในการแสวงหาสารสนเทศ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหา

สารนิเทศ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสวงหาและการใช้สารนิเทศของแพทย์ พยาบาล และนักวิชาการทางการแพทย์ โรงพยาบาลวชิรพยาบาล ยังพบว่า ประเภทของสื่อสิ่งพิมพ์/วัสดุไม่ดีพิมพ์ ที่แพทย์ พยาบาล และนักวิชาการทางการแพทย์ ใช้ในระดับมาก คือ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฐานข้อมูล MEDLINE และฐานข้อมูล AIDS (เพชรรัตน์ เรืองภมล, 2537)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1.1 ควรมีการปรับปรุงบริการอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการมากขึ้น ดังนี้

1.1.1 เพิ่มเส้นทางการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และความเร็วของอินเทอร์เน็ต เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ความล่าช้าของอินเทอร์เน็ตเป็นปัญหาหลักที่สำคัญของการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ ปัจจุบันอาจารย์มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงแหล่งสารสนเทศจากเว็บไซต์อื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และหน่วยงานอื่นๆ ที่สำคัญ นอกเหนือจากการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มหาวิทยาลัยมอบรับ นอกจากนี้อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลาทำงานระหว่าง 12.01-16.00 น. ดังนั้นจึงควรเพิ่มเส้นทางการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตและความเร็วในการรับส่งข้อมูลของอินเทอร์เน็ต

1.1.2 เพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตให้แก่อาจารย์เป็นรายบุคคล เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตที่ห้องพักอาจารย์ และการเดินทางไปใช้ที่อื่นๆ เช่น ศูนย์คอมพิวเตอร์ และหอสมุดของมหาวิทยาลัย เป็นต้น ยังมีจำนวนน้อยมาก นอกจากนี้อาจารย์ส่วนใหญ่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนสอนด้วย ดังนั้นการจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตให้แก่อาจารย์เป็นรายบุคคล จึงเป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง

1.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัยแก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึง เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

1.2.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการอินเทอร์เน็ตใหม่ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้สำหรับบุคลากรอย่างทั่วถึงยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนหนึ่งไม่ทราบข่าวสารใหม่ๆ เกี่ยวกับบริการอินเทอร์เน็ตที่ทางมหาวิทยาลัยจัดเตรียมไว้ เช่น ไม่ทราบว่าขอใช้บริการอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัยจากบ้าน/ที่อยู่อาศัยได้ หรือเมื่ออาจารย์เชื่อมต่อบริการ

อินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัยจากบ้านหรือที่อยู่อาศัยแล้ว อาจารย์สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลหรือวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มหาวิทยาลัยขอรับได้ เป็นต้น

1.2.2 ควรจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอมากขึ้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนหนึ่งระบุว่าขณะที่ตนเองสังกัดนั้น ไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้อาจเพราะขณะที่อาจารย์เหล่านั้นสังกัดมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตจริง แต่ไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์ทราบอย่างทั่วถึง หรือขณะที่อาจมีการจัดอบรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตเพียงนานๆ ครั้ง จึงทำให้อาจารย์บางท่านพลาดโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่จัดขึ้นในครั้งนั้น ซึ่งการจัดอบรมเกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตนั้นมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะผลการศึกษาพบว่า นอกจากปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดของระบบอินเทอร์เน็ตและวัสดุอุปกรณ์แล้ว ยังพบปัญหาเรื่องการขาดทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตอีกด้วย

1.3 ควรมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการอย่างชัดเจน โดยกำหนดให้ทุกหลักสูตรและทุกรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมีการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเรียนการสอน เช่น มีการเรียนการสอนโดยใช้ห้องเรียนเสมือน การค้นคว้าสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนหนึ่งมีสอนในรายวิชาที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์หรือใช้คอมพิวเตอร์ในการสอน ดังนั้นการเน้นไปที่แผนการสอนของอาจารย์แต่ละคนจะเป็นช่องทางหนึ่งที่สำคัญในการส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตให้แก่อาจารย์เป็นรายบุคคลยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการของอาจารย์ในสถานการศึกษาระดับต่าง ๆ ได้แก่ วิทยาลัย และ โรงเรียน เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ต

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม ได้แก่ อายุ อาชีพ ประสบการณ์ในการใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะคติ แรงจูงใจ เป็นต้น ที่มีอิทธิพลต่อการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการ

2.3 ควรมีการศึกษาศาภาพการให้และการใช้บริการอินเทอร์เน็ตเพื่อจุดประสงค์ทางวิชาการในกลุ่มบุคคลอื่นๆ ได้แก่ นักศึกษา และบุคลากรประจำหน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย เช่น นักวิจัย นักการศึกษา เป็นต้น เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงบริการอินเทอร์เน็ตมหาวิทยาลัยให้มี

ประสิทธิภาพ

2.4 ควรมีการศึกษาสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาประเภทต่างๆ เช่น ห้องเรียนเสมือน การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เป็นต้น รวมถึงผลของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแต่ละประเภท เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริมให้เกิดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542